

The Development of Problem-Based Learning Activities in the History Course for Matthayomsuksa 4 Students

Journal of Organizational Innovation & Culture, 17(1), 79–88.

ISSN: 2822-0862 (Online) ISSN: 2822-0854 (Print)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (15 January 2025): Revisions (6 March 2025): Accepted (20 June 2025)

Worawut Tanakhan¹ and Tachawat Laosuwan²

¹ Student, M.Ed. (Social Studies), The Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

² Assistant Professor (Social Studies), The Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

* Corresponding author: Worawut Tanakhan, email: 668010350207@rmu.ac.th (Tanakhan. W.)

Citation

Tanakhan. W, Laosuwan. T, (2026). The Development of Problem-Based Learning Activities on History course for Matthayomsuksa 4 Students. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, 17(1), 79–88.

Abstract

This research aimed to 1) develop problem-based learning activities in history for Mathayomsuksa 4 students to be effective according to the criteria of 85/85. 2) Compare the critical thinking ability of Mathayomsuksa 4 students who received problem-based learning with students who received traditional learning methods. and 3) To study the satisfaction of Mathayomsuksa 4 students towards problem-based learning activities in history. The sample group used in this research was 38 Mathayomsuksa 4/5 students in the experimental group and 39 Mathayomsuksa 4/4 students in the control group, selected by cluster sampling.

The research instruments consisted of a learning management plan, an analytical thinking ability test, and a satisfaction questionnaire. Data were analyzed by finding percentages, means, standard deviations, and independent test hypotheses. The results of the research found that 1) The development of problem-based learning activities in history for Mathayomsuksa 4 students was effective at 88.71/90.62. 2) The critical thinking ability after learning of Mathayomsuksa 4 students who received problem-based learning was significantly higher than that of students who received regular learning methods at a statistical level of .05. 3) The overall satisfaction of students towards problem-based learning activities in history for Mathayomsuksa 4 students was at a high level.

Keywords: Problem-Based Learning Management, Critical Thinking Ability

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วรุณี ทานะพันธ์¹ และทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท, สาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ้างอิง

วรุณี ทานะพันธ์ และ ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ. (2569). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ, 17(1), 79–88.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ของเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 (2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีปกติ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนกลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 38 คน และกลุ่มควบคุม ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 39 คนได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบ t แบบ independent ผลการวิจัยพบว่า (1) การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ของเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.71/90.62 (2) ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคปัจจุบันล้วนเต็มไปด้วยข้อมูลและข่าวสาร ซึ่งส่งผลให้ผู้คนต้องคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจอย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถปรับตัวให้ทันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงการแข่งขันระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนั้น คนรุ่นใหม่จำเป็นต้องมีทักษะและความสามารถในการปรับตัว สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี จากปัจจัยเหล่านี้ นานาประเทศจึงเริ่มดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้พร้อมรับมือกับศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคของโลกไร้พรมแดน (Sromanee, 2016) ดังนั้น การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ใช่เพียงการจดจำข้อมูล แต่ต้องเป็นกระบวนการพัฒนาที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมีความสามารถในการประเมินข้อมูลจากหลายแหล่ง และสามารถคิดและใช้เหตุผลในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

ประวัติศาสตร์ เป็นหนึ่งในวิชาที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการคิดของมนุษย์ เนื่องจากวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีความเชื่อมโยงกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อผิดพลาดในอดีตเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงในอนาคต (Suthirat, 2016) อีกทั้งการศึกษาประวัติศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะ และ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (Ministry of Education, 2008, pp. 1-5.) ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้ล้วนเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน เนื่องจากการคิดอย่างเป็นระบบและมีวิจักษ์ญาณช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วย

ตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้และการตัดสินใจอย่างเหมาะสมต่อทั้งตนเองและสังคม (Mulkhum & Mulkhum, 2009)

อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ของประเทศไทยโดยทั่วไป พบว่า 1) ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังเรียนประวัติศาสตร์ด้วยวิธีท่องจำ (Rote learning) 2) วิธีการสอนประวัติศาสตร์ยังคงเน้นที่รายละเอียดของ เนื้อหามากกว่าการวิเคราะห์ วิจัยและใช้เหตุผล 3) เนื้อหาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ที่นำมาสอนยังเน้นในเรื่อง การเมืองและผู้นำมากกว่าส่วนอื่น ๆ 4) วิธีการสอนยังเน้นไปที่การเล่าเรื่องหรือเล่าเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ไปเป็นลำดับ ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง 5) ส่วนใหญ่ใช้ ตำราเรียนเพียงเล่มเดียว เป็นตัวกำหนดความรู้ 6) การเน้นเอาผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้สอนมุ่งไปที่การสั่งการบ้าน มากเกินไป จนผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั้น และ 7) ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ส่วน ใหญ่มีแนวคิดและอคติเป็นของตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้รับความคิดและอิทธิพลของผู้สอน ไปด้วย (Suksung, 2011)

จากผลการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ประจำปี 2564 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) พบว่าจะคะแนนเฉลี่ยรวมของโรงเรียนอยู่ที่ร้อยละ 82.69 โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.83 ซึ่งถือว่าเป็นผลการเรียนที่ดีเยี่ยม การพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนจึงควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะด้านการคิดและทักษะการแก้ปัญหา โดยผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเอง การวางแผน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

(Demonstration School, Mahasarakham University (Secondary Division), 2021)

แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เป็นแนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Tantana Thewin et al., 2020) ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็น ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดปัญหา 2) การทำความเข้าใจปัญหา 3) ดำเนิน การศึกษาค้นคว้า 4) สังเคราะห์ ความรู้ 5) สรุปและประเมินคำตอบ และ 6) นำเสนอและประเมินผลงาน (Khuengthong, 2021)

จากหลักการและเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) ให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ของเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการ

จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 9 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 312 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยกำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 38 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 39 คน เป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือวิจัย

2.1 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ของเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 แผน รวม 10 ชั่วโมง ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ระหว่าง 4.94-4.92 มีความเหมาะสมอยู่ที่ระดับมากที่สุด

2.2 แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รายวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 7 สถานการณ์ สถานการณ์ละ 4 ข้อ ซึ่งในแต่ละข้อจะประเมินความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทั้ง 4 ด้าน จำนวน 28 ข้อ โดยค่าความยากง่าย (p) มีค่าระหว่าง 0.21-0.62 และค่าอำนาจจำแนก(r)มีค่าระหว่าง 0.20-0.71 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder Richardson มีค่าเท่ากับ 0.70

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นแบบมาตราส่วนค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ โดยสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำหนังสือจากคณะกรรมการฯ ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ประชุมนิเทศนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเตรียมการทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เริ่มจากการแนะนำวิชาเรียน ชี้แจง จุดประสงค์ของการเรียนการสอน และสร้างความเข้าใจ

3.3 ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มทดลองจะจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจำนวน 10 แผน รวม 10 ชั่วโมง สำหรับกลุ่มควบคุมจะจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีปกติ จำนวน 10 แผน รวม 10 ชั่วโมง

3.4 วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองและวัดความสามารถในการคิดอย่างมี

วิจารณญาณของกลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน

3.6 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 85/85 โดยใช้สูตร E_1/E_2

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบ independent

4.3 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 ดัง Table 1

Table 1 Results of the analysis of the efficiency of problem-based learning activities in the history subject. Secondary 4

Number of students	Average Score in Learning Management throughout the Study (Total Score: 200 Points)		Average Score on the Critical Thinking Ability Test Post-Learning (Total Score: 28 Points)	
	Average score	Percentage (E_1)	Average score	Percentage (E_2)
38	177.36	88.71	24.47	90.62
The effectiveness of the learning plan is equal to 88. 71 /90.62				

จาก Table 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่างการจัดการเรียน เท่ากับ 177.36 คิดเป็นร้อยละ 88.71 ดังนั้น ประสิทธิภาพของกระบวนการ E_1 เท่ากับ 88.71 และค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เท่ากับ 24.47 คิดเป็นร้อยละ 90.62 ดังนั้น ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1) เท่ากับ 90.62 แสดงว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้

ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ 88.71/90.62

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับวิธีปกติ รายวิชาประวัติศาสตร์ ดัง Table 2

Table 2 Comparison of the average scores of critical thinking ability after learning of Mathayom 4 students. Groups that received problem-based learning with conventional methods, the history subject

Ability to think critically	Conventional Learning Management		Problem-Based Learning (PBL)		df	t	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	S.D.			
Section 1: Problem Definition	4.30	1.07	6.02	0.71	75	8.20	.001*
Section 2: Hypothesis Formulation	4.38	0.90	6.26	0.68	75	10.23	.043 *
Section 3: Literature Review or Summary of References	4.48	1.16	5.94	0.83	75	6.29	.019 *
Section 4: Evaluation or Assessment	4.66	0.92	6.23	0.59	75	8.84	.004 *
Overall Score: 28 Points	17.84	2.15	24.47	1.10	75	16.87	.000 *

Note: * $p < .05$

จาก Table 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมและคะแนนเฉลี่ยทุกด้านของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการ

เรียนรู้วิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

3. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ดัง Table 3

Table 3 Mean and standard deviation of satisfaction of grade 4 secondary school students towards problem-based learning activities with the conventional method, history subject.

Point	Evaluation List	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation
1	Students enjoy learning activities that encourage them to identify problems from real situations.	4.21	0.84	high
2	Students feel like they enjoy learning activities that promote problem understanding and solutions.	4.24	0.82	high
3	Students enjoy learning activities that encourage them to study and research on their own from various learning resources.	4.31	0.73	high
4	Students feel satisfied that they are encouraged to bring their knowledge to discuss and exchange knowledge together.	4.39	0.71	high
5	Students are happy to promote the learners to know how to synthesize knowledge together.	4.44	0.72	high
6	Students were satisfied with learning activities that encouraged learners to summarize knowledge and evaluate it to find appropriate answers.	4.29	0.73	high
7	Students were satisfied with the learning activities that encouraged learners to present their results in a variety of formats.	4.26	0.83	high
8	Students feel satisfied with the learning activities that the teacher encourages and gives advice at every step.	4.26	0.86	high
9	Students felt satisfied that teachers and learners participated in each step of the activity.	4.42	0.72	high
10	Students were satisfied with learning activities that promoted systematic problem solving.	4.37	0.78	high
together		4.32	0.67	high

จาก Table 3 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.61)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับ

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ (88.71/90.62) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 85/85 ทั้งนี้เนื่องจากแผนการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีกิจกรรม ต่าง ๆ ที่เน้นเป็นไป เพื่อให้การเรียนรู้เรียนได้มีการคิดหาคำตอบในการแก้ปัญหาที่หลากหลายมีการยอมรับทั้งปัญหาที่มีคำตอบเดียวและปัญหาที่มีคำตอบหลากหลาย และการประเมินแนวทางคำตอบของผู้เรียนไม่ใช่

เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว แต่เน้นไปที่การส่งเสริมแนวทางในการคิดและกระบวนการคิดของผู้เรียนมากกว่าคำตอบหรือผลลัพธ์เพียงอย่างเดียว ซึ่งถือเป็นการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังเป็นการคิดค้นหาวิธีการหาคำตอบจากสถานการณ์ปัญหาผ่านการทำงานระบอบกลุ่ม การแสดง ความคิดเห็น สร้างความสามัคคีในกลุ่ม ส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนที่จะได้เข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมที่ย่อมมีคนที่มีความหลากหลายและมีความคิดที่หลากหลายไม่เหมือนกัน ดังนั้น ควรแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยเช่นกัน จึงอาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Chanda (2023) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการสอนปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 อำเภอ เมือง จังหวัดขอนแก่น คะแนนก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 14.43 คะแนนหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 22.14 เมื่อ ทดสอบ ความแตกต่างระหว่างคะแนนหลังเรียนและค่าเฉลี่ยก่อนเรียน พบว่าค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ย ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาประวัติศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตาม

สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สอดคล้องกับขั้นตอนการเรียนรู้ที่บ่งชี้ว่าผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้ 1) ความสามารถในการนิยามปัญหา คือ การวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาแล้วสามารถบอกลักษณะของปัญหาระบุประเด็นปัญหาระบุองค์ประกอบของปัญหา หรือเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้ 2) ความสามารถในการเลือกข้อมูล คือ การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา โดย พิจารณาความน่าเชื่อถือข้อเท็จจริงความพอเพียงของแหล่งข้อมูล 3) ความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้นคือการจัดระบบข้อมูลโดยพิจารณาแยกแยะข้อมูลได้ว่าข้อมูลใดเป็นความคิดเห็นหรือข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริงข้อมูลใดน่าเชื่อถือ ข้อมูลใดไม่น่าเชื่อถือ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐาน 4) ความสามารถในการตั้งสมมติฐาน คือ การตั้งสมมติฐานจากสถานการณ์ให้ตรงกับปัญหา โดยพิจารณาจากสมมติฐานที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด และสอดคล้องข้อกติกข้อตกลงเบื้องต้น และ 5) ความสามารถในการตัดสินใจและลงข้อสรุป คือ การตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและสามารถลงข้อสรุปอย่างมีเหตุผลจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยคำนึงถึง ข้อเท็จจริง จึงส่งผลผู้เรียนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 ของคะแนนเต็ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sanjanarat and Chaiyaphichit (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้การจัดการเรียนรู้พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 86.96 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 92.86เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณเป็นรายกระบวนการ จะเห็นว่าทุกคนมีความสามารถในการ

การคิดครบทั้ง 4 กระบวนการ ซึ่งนักเรียน มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองสะท้อนกลับมากที่สุด คือมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88.57 รองลงมาคือ ความสามารถในการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 87.86 ความสามารถในการพิจารณา ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.43 และความสามารถในการคิดเป็นเหตุเป็นผล มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.00 ตามลำดับผลการประเมินนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 28 คน พบว่าผ่านเกณฑ์ประเมินจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 92.86 ที่มีคะแนนร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มขึ้นไป

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เปรียบเทียบกับการเรียนการสอน แบบปกติในรายวิชาประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความพึงพอใจในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวมีประสิทธิภาพและได้รับการตอบรับเชิงบวกจากนักเรียนมีสื่อก่อนนำเข้าสู่วิธีการที่หลากหลายทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกและอยากเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nityakuls (2020) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด Chantana (2022) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทย สมัยรัตนโกสินทร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่องพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนต้องอธิบายขั้นตอนและความสำคัญของการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในการสร้างสถานการณ์ปัญหาต้องเป็น เรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียน เช่น สถานการณ์ที่เป็นประเด็นของสังคม เพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น จนนำไปสู่การค้นคว้าด้วยตนเอง

1.2 ก่อนการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรจัดเตรียม เอกสาร เครื่องมือ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ ประกอบการจัดการเรียนการสอนให้พร้อม เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับเทคนิคอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เกิดความน่าสนใจแปลกใหม่ และเหมาะสมกับยุคสมัย

2.2 การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ควรทำการวิจัยโดยใช้ระยะเวลาให้ยาวนานมากยิ่งขึ้น เนื่องจากทักษะต่างๆ ของผู้เรียนที่ต้องใช้ปฏิบัติในวิธีการทาง วิชาประวัติศาสตร์ รวมถึงความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว ต้องมีการฝึกฝน และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

References

- Chanda, P. (2023). *Development of learning achievement in history by using problem-based learning for grade 10 students at Kaen Nakorn Wittayalai 2 School, Mueang District, Khon Kaen Province*. Mahamakut Buddhist University.
- Chantana, C. (2022). *Development of problem-based learning activities on Thai history development during the Rattanakosin era for grade 9 students*. Faculty of Education, Mahasarakham Rajabhat University.
- Demonstration School, Mahasarakham University (Secondary Division). (2021). *Self-assessment report of the educational institution (Self-Assessment Report: SAR) academic year 2021 cycle*.
- Khuengthong, P. (2021). The results of taking problem based learning integrated with sufficiency economy of Prathomsuksa 6 students Bannongkaew School (Ratchphadung-wittaya). *Journal of Faculty of Education: Sisaket Rajabhat University*.
- Mulkhum, S., & Mulkhum, O. (2009). *21 learning methods: To develop thinking processes* (8th ed.). Papim.
- Nityakulses, T. (2020). *Development of problem-based learning activities on key issues in Thai history for grade 12 social studies, religion, and culture students* [Master's thesis, Mahasarakham Rajabhat University].
- Sanjanarat, S., & Chaiyaphichit, D. (2021). *Development of critical thinking and problem-solving skills using problem-based learning (PBL) with graphic organizers for grade 11 students*. Northeastern University.
- Sromanee, K. (2016). *Human resource management in the age of globalization*. Faculty of Management Science, Panyapiwat Institute of Management.
- Suksung, A. (2011). *Social studies teachers and history: Teaching techniques and academic work* (2nd rev. ed.). Namsin Advertising.
- Suthirat, C. (2016). *80 innovations in learner-centered learning management* (7th ed.). P-Balance Design and Printing.
- Tantana Thewin, W., Chattaichaipolrat, A., Purisarn, K., & Tantana Thewin, W. (2020). Problem-based learning (PBL). *College of Asian Scholars Journal*, 10(4), 29–36.